

Az előadó-művészeti törvény hatályán kívül

„A jövőben sem fogunk megengedni olyan intézkedéseket, amelyek a mi véleményünk szerint jogszerűtlenek”

Tavaly, a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekaránál meghirdetett meghallgatás ellen vétőjoggal élt az együttes szakszervezete. Nemrég született meg a másodfokú végzés, és a munkaügyi bíróság elutasította a szakszervezet beadványát. Dr. Gyimesi László, a Művészeti Szakszervezetek Szövetségének elnöke, a Magyar Zene-művészek és Táncművészek Szakszervezetének főtítkára nem tartja nagy bírósági kudarcnak a végzést, s azt mondja, ettől függetlenül, ha valameről a szakszervezetnek van konkrét jogi álláspontja, azt a jövőben is kifejti majd. Úgy véli, ebből az ügyből szintén kiderült, mennyire lényeges, hogy rendeletileg szabályozzák a próbajáték és a minősítés pontos folyamatát.

Ahogy a Zamárdiban rendezett közgyűlésen is elhangzott, nagyon fontos, hogy szabályozott legyen a próbajáték módja – mondja dr. Gyimesi László – hiszen így egyértelművé tudjuk tenni a próbajáték és a meghallgatás közötti különbséget. A Rádiózenekarnál a nyár folyamán meghirdettek egy meghallgatást, amelynek a kiírásában szerepelt a próbajáték elnevezés is. A mi álláspontunk szerint ennek nem volt megfelelően körülírva a célja. Ezért a helyi szakszervezet – élve a jogaival – kifogást, azaz vétőt emelt. Egyébként mindez nem tartozik a munkajog különösebben izgalmas eszközei közé. Nem is igazán klasszikus peres ügy, hiszen a szakszervezeti kifogást a bíróság nem peres eljárásban vizsgálja, és más módon is dönt az ilyen ügyekről. Gyakorlatilag így a vitatkozó felek nem találkoznak egymással soha. A bíróság a felek által benyújtott dokumentumokból dolgozik. Február végén érkezett meg a másodfokú, már jogerős végzése a bíróságnak, ami megerősítve az első fok álláspontját, elutasította a mi kifogásunkat.

! Lehet innen még továbbmenni?

Lehetne még felülvizsgálati eljárást kérni, de nem tartom valószínűnek, hogy ilyen lépést tennénk. A bíróság ugyanis láthatóan egy vonal, egyetlen fő szempont mentén ítéli meg az egész ügyet. Bár ezt vitathatónak tartom, de a bíróság ez alapján döntött. Ezért úgy gondolom, a felülvizsgálati kérelmünk is erre a sorsra jutna. Ez azonban nem klasszikus, nagy bírósági döntés, mivel az ítélelhozó testület annyit állapított meg, hogy a szakszervezet, amikor jogszerűen gyakorolta egy jogát, akkor az álláspontja – a bíróság vélekedése szerint – nem volt helytálló.

! Ennek a döntésnek milyen következményei vannak?

Semmilyen következménye sincs. Sajátos a helyzet, hiszen itt egy intézkedésről volt szó. A munkáltató elrendelte ezt az ominózus meghallgatást és próbajátékot, amit a következő hónapok során akartak végrehajtani.

Most, márciusban már nem tudja megtartani ezt a munkáltató, ezért számára a bírósági ítélet inkább morális elégtétel, hogy helyesen járt el. Igazság szerint számunkra végül is mindez annyit jelez, hogy egy jogvitában nem nekünk adott igazat a bíróság. Nem akarom lebecsülni a jelentőségét, de nem tartom különösebb kudarcnak, ráadásul semmilyen precedensről sem beszélhetünk. Végül is azt gondolom, hogy mi mindig ropant mértéktartóak voltunk ebben az ügyben, nem fordultunk a sajtóhoz, nem vertük sem a nagydobot, sem a mellünket, hogy mennyire igazunk lenne. A szakszervezet egy ilyen kifogást akkor emel, amikor úgy gondolja, igaza van, s hogy a munkáltató valamilyen jogi tévedést követett el. Az idő annyiban feltétlenül igazolt bennünket, hogy a nyárra elrendelt meghallgatás értelemszerűen elmaradt, és a Rádiót emiatt semmilyen kár, senkit semmilyen hátrány sem ért. Kiderült, fél évig remekül működött az együttes meghallgatás nélkül is... Majd végül, a szakszervezet és a munkáltató között, kifejezetten a Művészetek Palotája Wagner-sorozatával összefüggésben, létrejött egy megegyezés, ami önkéntes alapú meghallgatás elrendelését eredményezte. Ez a munkáltatói intézkedés, amely világosan megfogalmazta, mi a célja, tartalmában világosan válaszolt mindazokra a kérdésekre, amelyekre az előbb kifogásolt meghallgatás-elrendelés nem. Ezekről tehát minden további nélkül meg lehetett volna egyezni, és nem került volna sor a vétóra. Számomra mindez azt jelenti, hogy bár a szakszervezet a bíróság álláspontja szerint jogilag tévesen járt el, de mégiscsak saját logikája és érvelése szerint helyesen cselekedett. Hiszen mihelyst azok a javaslatok, kérései, amelyek hiányoztak, vagy másként kerültek bele az előző meghallgatás és próbajáték kiírásba, korrigálva lettek, illetve helyénvaló megfogalmazást kaptak, akkor fel sem merült a szakszervezetben, hogy újabb kifogást kellene emelnie az intézkedés ellen. Mindez arra is jó volt, hogy ennek az ügynek mentén jobban megtanultuk a meghallgatásokkal összefüggő jogi érveket, s azt is, hogy mire kell, és

mire nem kell figyelni. Úgy, hogy végül is ezzel senkinek sem okoztunk kárt. Megkockáztatom, hogy bizonyos tanulságai talán a Rádió számára is akadnak. Különösen úgy, hogy egybekapcsolták az önkéntes meghallgatással. Talán ez a leglényegesebb. Megjegyzem azt is, hogy nem ijedtünk meg attól az eredménytől, hogy a bíróság a mi álláspontunkat nem fogadta el. Mindez nem tart bennünket vissza attól, ha valamiről van jogi álláspontunk, akkor azt ne fejsük ki a következő alkalommal is. A jövőben sem fogunk megengedni olyan intézkedéseket, amelyek a mi véleményünk szerint jogszerűtlenek. Mert az élet nem precedensek, hanem konkrét esetek összessége. Nagyon bízom abban, hogy kölcsönösen megkíméljük egymást a különböző jogi beadványok és az arra készülő válaszok elkészítésétől. Ehelyett inkább megegyezünk a munkáltatókkal mindarról, amiről meg kell egyezni, s akkor fölöslegessé válik, hogy megelőző lépéseket tegyünk.

■ Ezért is szerencsés, hogy a most készülő végrehajtási rendeletben szerepel egy olyan pont, amely részletesen taglalja a próbajáték feltételeit, s később a minősítésről is születik majd egy ilyen rendelkezés. Ha előbb létezett volna ez a szabá-

lyozás, akkor mennyiben befolyásolta volna a Rádiós ügyet?

Ha ez a rendelet korábban megszületik, akkor elkerülhető lett volna a Rádióval ez a vita, vagy legalábbis más mederbe terelődik. Noha megjegyzem, lényegesen bonyolultabbá teszi a helyzetet, hogy a Rádió zenei együttesei nem önálló jogi személyek. Ezért az előadó-művészeti törvény hatálya nem terjed ki a Rádió művészeti együttesekre.

■ Ennek mi az oka?

Mert az csak önálló jogi személyiségű előadó-művészeti szervezetekre vonatkozik. Ezért is furcsa, hogy a legjelesebb, legpatinásabb magyar művészeti együttesek közé tartozó szimfonikus zenekar és énekkar ilyen jogi helyzetbe kerül. Egyébként nyilvánvalóan önhibáján kívül. Disszonáns ez a jogi helyzet. Ezt a jogalkotóknak vagy a Rádió vezetésének végig kell gondolnia. A próbajáték ugyanis csak csepp a tengerben. Reményeink szerint az az adókedvezmény rendszer, amely az előadó-művészeti törvénnyel összefüggésben megjelenik a társadalmi törvényben, a jövőben komoly támogatási bevételhez juttathatja a művészeti együtteseket. A dolog jelenlegi állása szerint – tekintettel arra, hogy a Rádió zenei együttesei nem önálló jogi személyek – el-

fognak esni ettől az adókedvezményi lehetőségtől. Ez ugyanis csak arra vonatkozik, aki nyilvántartásba véteti magát, ezért úgy gondolom, hogy ezt a helyzetet mindenkinek mérlegelni kell.

■ Különösen azért, hiszen évek óta bal-lani, hogy a Rádió zenei együttesei milyen komoly anyagi problémákkal küzdenek, s erre is megoldást jelenthetne ez a támogatási rendszer...

Nem ismerem közelről a Rádió gazdasági helyzetét, de felteszem, hogy minden forint számít. Többszörösen hangsúlyozták ugyanis az intézmény vezetői, hogy a művészeti együttesek milyen komoly anyagi terhet jelentenek számukra. Nyilván egy ilyen adókedvezmény, ha nem is azonnal, de egy idő után segítséget jelentene, ahogy a többi művészeti szervezet számára is. Abban, ettől függetlenül bízom, hogy a törvény és a végrehajtási rendeletek számos jövőbeli konfliktust megelőzhetnek. **R. Zs.**

Lapzárta után kaptuk a hírt, miszerint Such György a Magyar Rádió elnöke megszünteti a Rádiózenekar tagsági viszonyát szövetségünkben. A témával következő lapszámunkban kívánunk foglalkozni.

Lapunk másodszor szeretne volna a Rádiózenekar új művészeti vezetőjének saját véleményét megtudni az együttes átalakításával kapcsolatban, de munkatársunk a megkeresésre lapzártaig sajnos nem kapott választ. Oldalainkon természetesen a jövőben is lehetőséget kínálunk Steven D'Agostino számára, amennyiben gondolatait meg kívánja ismertetni a Zenekar olvasóival.

Példaadók

Mintaszervezetként működik Közép-Kelet-Európában a Magyar Zenei Tanács

A Nemzetközi-, az Európai-, a Magyar Zenei Tanács és az Europa Cantat Közép-Kelet-Európai Központja nemzetközi műhelytanácskozást rendezett február végén, a Pomázi Zenekastélyban. A Nemzetközi Zenei Tanács (IMC) idén áttekintette tag-szervezetei, elsősorban a nemzeti zenei tanácsok tevékenységét, munkáját. Az IMC a nemzeti szekcióktól az egyes országok zenei életének átfogó képviseletét, valódi érdekérvényesítő tevékenységet vár el. A felmérésekből kiderült, hogy a zenei tanácsok számos országban csak a zenei élet egy szűk szeletét fedik le, csak egyetlen (általában a klasszikus) zenei irányzattal foglalkoznak. A Magyar Zenei Tanács az önértékelésen ala-

puló vizsgálat során a kiemelt csoportba került, egyik példaként arra, hogy hogyan lehet aránylag szerény anyagi eszközökkel is eredményes, sok különböző területet átfogó, a szakminisztérium és más szakmai fórumok által is elismert és igényelt munkát folytatni. A tapasztalatok megosztásának fóruma volt a február végi pomázi rendezvény, melyre elsősorban a közép-kelet-európai régió zenei tanácsainak, a nemzetközi zenei szervezetek e régióban működő tagszervezeteinek képviselőit hívta a Magyar Zenei Tanács, amely impulzust szeretett volna adni azon országok zenei szervezeteit képviselő kollégáknak, ahol nincs, vagy nem megfelelően működik zenei tanács.

A tanácskozás arra a meggyőződésre alapult, hogy a hasonló társadalmi-történelmi-gazdasági környezetben dolgozó szakemberek eszmecseréje, a jó tapasztalatok adaptálása új lendületet adhat a zenei tanácsok munkájának, a nemzetközi együttműködéseknek. A kétnapos konferencián többek közt arra keresték a választ a résztvevők, hogyan válhat egyesületük reprezentatív ernyőszervezetté, hogyan nyissanak a különböző zenei műfa-

jok felé, hogyan működjenek együtt más művészeti területek szervezeteivel és esett az európai és nemzetközi együttműködések esélyeiről, kihívásairól is.

Victor Máté, a Magyar Zenei Tanács elnöke eredményesnek nevezte az összejövetelt. Mint elmondta, az Európai Zenei Tanács által végzett reprezentatív felmérés azt mutatta, hogy csak az észteknél működik az MZT-hez hasonló ernyőszervezet, de náluk sem olyan vegytiszta, mint nálunk. Míg a Magyar Zenei Tanács kizárólag civil szervezetekből áll, addig az észteknél például a zeneakadémia és az állami operaház is rendes tagja a zenei tanácsnak. – Nálunk az ilyenek csak úgynevezett társult intézményi tagok lehetnek. Részt vehetnek a munkában és fontos, amit mondanak, de nem szavazhatnak. A találkozón a közép-kelet-európai régió számos országának képviselői megjelentek. Voltak résztvevők Moldáviából, Romániából, Szlovéniából, Horvátországból, Szerbiából, Szlovákiából. A kétnapos konferencián a Magyar Zenei Tanács mintaszervezetként igyekezett átadni a tapasztalatait a többi szervezetnek – tette hozzá Victor Máté. **Bilkei Éva**